



CK.0000077221

DI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

CAO DUY SƠN

CỰC LẠC



NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

**LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM**

CAO DUY SƠN

CỰC LẠC

Tiểu thuyết

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

**ĐỀ ÁN BẢO TỒN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ
TÁC PHẨM VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM**

Cố vấn Ban Chỉ đạo: Nhà thơ Hữu Thịnh

Chủ tịch Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

BAN CHỈ ĐẠO

- | | |
|--|------------------------------|
| 1. Nhà văn Tùng Diên (Trần Quang Diên) | <i>Trưởng ban</i> |
| 2. Nhà nghiên cứu, TS. Đoàn Thanh Nô | <i>Phó Trưởng ban</i> |
| | <i>Thường trực</i> |
| 3. TS. Trịnh Thị Thủy | <i>Phó Trưởng ban</i> |
| 4. Nhạc sĩ Nông Quốc Bình | <i>Ủy viên kiêm Giám đốc</i> |
| 5. GS.TS. Nguyễn Xuân Kính | <i>Ủy viên</i> |
| 6. PGS.TS. Lâm Bá Nam | <i>Ủy viên</i> |
| 7. ThS. Vũ Công Hội | <i>Ủy viên</i> |
| 8. ThS. Phạm Văn Trường | <i>Ủy viên</i> |
| 9. ThS. Nguyễn Nguyên | <i>Ủy viên</i> |
| 10. ThS. Nguyễn Ngọc Bích | <i>Ủy viên</i> |

Giám đốc

Nhạc sĩ Nông Quốc Bình

LỜI GIỚI THIỆU

Ủy ban toàn quốc Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam là tổ chức chính trị - xã hội - nghề nghiệp, thành viên của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, mái nhà chung của các Hội Văn học nghệ thuật cả nước. Liên hiệp gồm 74 tổ chức thành viên với trên 45.000 hội viên là văn nghệ sĩ thuộc các Hội Văn học nghệ thuật chuyên ngành Trung ương và các Hội Văn học nghệ thuật tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, trong đó có Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trải qua gần 25 năm hình thành và phát triển, đến nay Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam đã có hơn một nghìn hội viên, trong đó gần 600 hội viên là người dân tộc thiểu số hoạt động tại 34 tổ chức cơ sở và các chi hội, tỉnh thành hội trong cả nước. Trong giai đoạn từ năm 1999 đến nay, được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước, đã có hàng nghìn công trình, tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam được sưu tầm, nghiên cứu, biên dịch, sáng tạo.

Bộ sách này là một phần của Đề án “Bảo tồn, phát huy

giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam”, với mục tiêu là thực hiện chính sách dân tộc của Đảng, Nhà nước nhằm bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam; quảng bá di sản văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam với bạn bè thế giới; góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc và xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, thúc đẩy tiến trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế; bổ sung nguồn tài liệu phục vụ công tác giảng dạy, nghiên cứu, trao đổi, giao lưu và phát triển văn hóa giữa các tộc người, nhân dân trong và ngoài nước, với cộng đồng quốc tế.

Bộ sách là kết quả từ kho tài liệu hàng nghìn công trình, tác phẩm đã được nghiên cứu, sưu tầm, biên dịch, sáng tạo qua nhiều thế hệ tác giả, nghệ nhân, hội viên của Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trong quá trình thực hiện bộ sách, Ban Chỉ đạo mong nhận được góp ý của quý bạn đọc gần xa.

TM. BAN CHỈ ĐẠO
TRƯỞNG BAN

Nhà văn Tùng Diễm

Phó Chủ tịch Thường trực

Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

1

Cuối thu vạn vật bỗng trở nên khô ráo nhẹ nhõm lạ thường. Trong tà chiều vàng chanh nồng nàn hương cỏ đường như da tóc người cũng thấm tháp hương mùa gây buồn. Cái buồn của mùa sắp tàn làm cay sống mũi người già.

Lão Khàn ngồi ngay cửa miếu, mắt lim dim dõi về những ngọn núi xa. Phía ấy cũng vàng, cái màu vàng dịu êm như bước ra từ cổ tích. Dĩ vãng trở về trong lão. Từ ngực mình lão nghe có tiếng thì thảo của con suối kỷ niệm chảy về. Hỡi ôi, bao mùa thu đã đi qua cuộc đời này. Thời trẻ trung có khi nào mi để ý đến màu vàng kia. Giờ phía chân trời xa ấy, thiên, địa đã gần nhau lắm. Mi đáng bị gọi về nơi xuất phát của mi lắm, chỉ vì mi không nhớ mình bao nhiêu tuổi. Cái thói không chịu nhớ ấy đích thị là của kẻ sợ chết, hay là không sợ mi nói thử ta nghe. Không, bây giờ thì sống và chết với lão có gì khác nhau đâu. Bên cõi hiện hữu lão tin còn có một thế giới khác. Thế giới ấy mắt người đời không thể thấu. Nó mờ lung mờ mịt và cũng sáng

láng xa vời, quuyền rũ nổi thềm khát của biết bao sinh linh trong cõi trần tục, chưa một lần hình dung nổi hình dạng cõi thiêng ấy trong tâm tưởng trì độn và não nề, bởi sự hạn chế của bộ óc tầm thường mà con người thường mang trên cổ.

Lão hình dung con người ta sinh ra, nhập vào dòng đời giống như bước vào một đường hầm tăm tối chật hẹp. Trong đường hầm người vô số hơn tất cả lá rừng cộng lại. Kẻ thì một mình, người thì bày đàn bầy díu nhau đi, khóc, cười tóa lóa om xòm hết một lũ mắc chứng điên. Và thường thì chúng cắn xé, chém giết nhau không chỉ vì bon chen, xô đẩy mà còn bằng cả những cơn ngẫu hứng bệnh hoạn vốn dĩ của giống người. Mãi mê thế có lúc khiến họ quên khuấy, rằng - bước vào rồi ắt có ngày phải ra. Lối ra ấy chính là cái thế giới vô hình ngoài tầm kiểm soát của năm giác quan con người. Lão hình dung con người ta khi thoát khỏi đường hầm đó, ấy là khi hai lỗ mũi cổ hắt ra khỏi ngực một luồng khí yếu ớt, hôi hám, rồi từ từ chìm vào vĩnh viễn hư không.

Vậy thì việc gì phải bận tâm? Vội vã với thông thả có khác gì nhau. Đi rồi ắt có ngày đến. Lão bình tâm là vậy.

Luôn bàn tay nhăn nhúm vào túi áo ngực, lão run run lấy ra bọc thuốc lá sợi. Những ngón tay như